

решение дела в связи с вновь открывшимися обстоятельствами. Аналогичное положение закреплено и в Гражданском процессуальном кодексе Украины (ст. 353, 361). Уголовно-процессуальный кодекс сначала предусматривает пересмотр дела в связи с вновь открывшимися обстоятельствами (ст. 400-5), а потом уже рассмотрение дела Верховным Судом Украины (ст. 400-11, 400-12). Постановление Верховного Суда по общему правилу является окончательным и обжалованию не подлежит, но лицо всегда вправе обратиться в Европейский Суд по правам человека, если исчерпаны все национальные средства защиты его прав. Таким образом, решение Верховного Суда все-таки может быть обжаловано. Кроме того, в законодательстве не определено, когда лицо вправе обратиться в международную судебную инстанцию за защитой своих прав: после вынесения решения судом кассационной инстанции или же после того, как дело было рассмотрено Верховным Судом. Более целесообразно, на наш взгляд, предоставить лицу право выбора: обратиться в международную судебную инстанцию или же в Верховный Суд Украины.

А.А. Пенязь
БДУ (Мінск)

РОЛЯ АДВАКАТАЎ У СУДОВЫМ ЖЫЦЦІ ВЯЛКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА ў XVI ст.

Пасля прыняцця Статута 1529 г. судаводства станавілася ўсё больш фармальным. Спрыяльнае завяршэнне справы пачало залежыць не толькі ад наяўнасці доказаў, што мелі на руках бакі, але і ад таго, ці цалкам яны адпавядалі патрабаванням законаў, у сувязі з чым паступова сфарміравалася група людзей, прафесіяй якіх сталі іх тлумачэнне і дапамога прыватным асобам у практычнай рэалізацыі права.

Замест прынцыпу асабістага выступлення на судзе сам Велікакняжакі суд прапаноўваў даручыць справу каму-небудзь, калі нельга асабіста з'явіцца на суд.

Часцей за ўсё прадстаўнікамі ў судзе выступалі родзічы. Праводзілі судовыя справы і так званыя «служэбнікі» ад імя сваіх паноў. Тым не менш практыка ўдзелу адвакатаў у судовым працэсе пашыралася. У сувязі з рызыкай прайграць справу розныя дзяржаўныя службоўцы, а часам і прыватныя асобы таксама праводзілі працэс з дапамогай пракуратораў. Паступова ўсё больш шырокае кола насельніцтва разумела, што менавіта адвакаты, дапамагаючы бакам з'явіцца на суд у падрыхтаваным стане, садзейнічаюць спрыяльнаму завяршэнню справы.

Перш за ўсё, адвакаты дзейнічалі ў Гаспадарскім судзе, куды часцей звярталіся радавітыя феадалы. У мясцовых судах працэс ішоў больш без прадстаўніцтва. Аднак паступова адвакаты пачалі дзейнічаць пры гродскіх і земскіх судах, а таксама пры Галоўным судзе.

118

БДЭУ. Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт. Бібліятэка.
БГЭУ. Белорусский государственный экономический университет.
Библиотека.°.

BSEU. Belarus State Economic University. Library.

<http://www.bseu.by> elib@bseu.by

Дзейнасць адвакатаў набірала моц, у сувязі з чым з'явілася неабходнасць устанавіць і замацаваць іх прафесійныя абавязкі. Так, згодна з Канстытуцыяй 1543 г., адвакат павінен быў выслухаць бок і адкрыта аб'явіць сваю думку адносна судовай справы. Такая пастанова была вызвана тым, што адвакаты часам маглі раіць супрацьлеглае і ўвогуле весці справу надобрасумленна. Статут 1588 г. абавязваў іх дзейнічаць высакародна, прытрымлівацца ўсіх фармальнасцей.

Паўнамоцтвы адваката былі дастаткова шырокімі. Аднак Статут асобным артыкулам прадугледжваў тыя дзеянні, якія не мог рабіць адвакат па справе без згоды свайго падапечнага. Так, ён не мог учыняць ніякіх новых запісаў, рабіць прызнанні ў судзе ці браць у каго-небудзь грошы (або разлічвацца) па зробленых падапечным запісах (р. IV, арт. 61).

Як ужо гаварылася, абаронца павінен быў добрасумленна выконваць свае абавязкі пад пагрозай прымянення нават крымінальнага пакарання. За нядбайнае вядзенне справы адвакат караўся турэмным зняволеннем на 4 тыдні і аплатай усіх страт, якія па яго віне панёс даручэнец. Калі адвакат перадаў супрацьлегламу баку інфармацыю пра дакументы даверніка і пачаў весці справу гэтага чалавека, ён не дапускаўся да выступлення ў судзе.

Асабліва жорстка караліся пракуратары за няяўку на працэс без слухных прычын. Так, Статут прадугледжваў пакаранне смяротнай карай абаронцы, які не з'явіўся ў суд, сказаўшыся хворым, а на наступным судовым паседжанні не згадзіўся прысягнуць пра сваю хваробу.

Такім чынам, актыўная дзейнасць адвакатаў у судовым жыцці Вялікага княства Літоўскага сведчыць аб самых прагрэсіўных тэндэнцыях у судаводстве — развіцці прынцыпу спаборнасці судовага працэсу, наданні ўсё большай увагі абароне правоў і законных інтарэсаў прыватнай асобы і г.д., а як вынік — павышэнні правасвядомасці і прававой культуры грамадства.

А.Г. Петушок

БГЭУ (Мінск)

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПРИЗНАНИЯ И ПРИВЕДЕНИЯ В ИСПОЛНЕНИЕ ИНОСТРАННЫХ АРБИТРАЖНЫХ РЕШЕНИЙ

Хозяйственные дела с участием иностранных лиц весьма актуальны в современных условиях. Сюда относятся споры по внешнеэкономическим контрактам, споры в связи с деятельностью иностранных инвесторов на территории Беларуси, а также все дела с участием иностранных компаний.

Каждая страна самостоятельно решает вопрос о подсудности тех или иных дел своим судам. Часто на практике суды сразу нескольких государств считают себя компетентными рассматривать то или иное дело.

БДЭУ. Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт. Бібліятэка.

119

БГЭУ. Белорусский государственный экономический университет. Библиотека.°.

BSEU. Belarus State Economic University. Library.

<http://www.bseu.by> elib@bseu.by